

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 2001 Nr. 167

A. TITEL

*Protocol inzake de voorbereiding op, de bestrijding van en de samenwerking bij voorvallen van verontreiniging door gevaarlijke en schadelijke stoffen van 2000, met Bijlage;
Londen, 15 maart 2000*

B. TEKST¹⁾

Protocol on Preparedness, Response and Co-operation to Pollution Incidents by Hazardous and Noxious Substances, 2000

The Parties to the present Protocol,

Being Parties to the International Convention on Oil Pollution Preparedness, Response and Co-operation, done at London on 30 November 1990,

Taking into account Resolution 10, on the expansion of the scope of the International Convention on Oil Pollution Preparedness, Response and Co-operation 1990, to include hazardous and noxious substances, adopted by the Conference on International Co-operation on Oil Pollution Preparedness and Response 1990,

Further taking into account that pursuant to Resolution 10 of the Conference on International Co-operation on Oil Pollution Preparedness and Response 1990, the International Maritime Organization has intensified its work, in collaboration with all interested international organizations, on all aspects of preparedness, response and co-operation to pollution incidents by hazardous and noxious substances,

Taking account of the “polluter pays” principle as a general principle of international environmental law,

¹⁾ De Arabische, de Chinese, de Franse, de Russische en de Spaanse tekst zijn niet afgedrukt.

Being mindful of the development of a strategy for incorporating the precautionary approach in the policies of the International Maritime Organization,

Mindful also that, in the event of a pollution incident by hazardous and noxious substances, prompt and effective action is essential in order to minimize the damage which may result from such an incident,

Have agreed as follows:

Article 1

General provisions

1. Parties undertake, individually or jointly, to take all appropriate measures in accordance with the provisions of this Protocol and the Annex thereto to prepare for and respond to a pollution incident by hazardous and noxious substances.

2. The Annex to this Protocol shall constitute an integral part of this Protocol and a reference to this Protocol constitutes at the same time a reference to the Annex.

3. This Protocol shall not apply to any warship, naval auxiliary or other ship owned or operated by a State and used, for the time being, only on government non-commercial service. However, each Party shall ensure by the adoption of appropriate measures not impairing the operations or operational capabilities of such ships owned or operated by it, that such ships act in a manner consistent, so far as is reasonable and practicable, with this Protocol.

Article 2

Definitions

For the purposes of this Protocol:

1. Pollution incident by hazardous and noxious substances (hereinafter referred to as "pollution incident") means any occurrence or series of occurrences having the same origin, including fire or explosion, which results or may result in a discharge, release or emission of hazardous and noxious substances and which poses or may pose a threat to the marine environment, or to the coastline or related interests of one or more States, and which requires emergency action or immediate response.

2. Hazardous and noxious substances means any substance other than oil which, if introduced into the marine environment is likely to create hazards to human health, to harm living resources and marine life, to damage amenities or to interfere with other legitimate uses of the sea.

3. Sea ports and hazardous and noxious substances handling facilities means those ports or facilities where such substances are loaded into or unloaded from ships.
4. Organization means the International Maritime Organization.
5. Secretary-General means the Secretary-General of the Organization.
6. OPRC Convention means the International Convention on Oil Pollution Preparedness, Response and Co-operation, 1990.

Article 3

Emergency plans and reporting

1. Each Party shall require that ships entitled to fly its flag have on-board a pollution incident emergency plan and shall require masters or other persons having charge of such ships to follow reporting procedures to the extent required. Both planning requirements and reporting procedures shall be in accordance with applicable provisions of the conventions developed within the Organization which have entered into force for that Party. On-board pollution incident emergency plans for offshore units, including Floating Production, Storage and Offloading Facilities and Floating Storage Units, should be dealt with under national provisions and/or company environmental management systems, and are excluded from the application of this article.
2. Each Party shall require that authorities or operators in charge of sea ports and hazardous and noxious substances handling facilities under its jurisdiction as it deems appropriate have pollution incident emergency plans or similar arrangements for hazardous and noxious substances that it deems appropriate which are co-ordinated with the national system established in accordance with article 4 and approved in accordance with procedures established by the competent national authority.
3. When the appropriate authorities of a Party learn of a pollution incident, they shall notify other States whose interests are likely to be affected by such incident.

Article 4

National and regional systems for preparedness and response

1. Each Party shall establish a national system for responding promptly and effectively to pollution incidents. This system shall include as a minimum:
 - a) the designation of:
 - (i) the competent national authority or authorities with responsibility

for preparedness for and response to pollution incidents;
(ii) the national operational contact point or points; and
(iii) an authority which is entitled to act on behalf of the State to request assistance or to decide to render the assistance requested;
b) a) national contingency plan for preparedness and response which includes the organizational relationship of the various bodies involved, whether public or private, taking into account guidelines developed by the Organization.

2. In addition, each Party within its capabilities either individually or through bilateral or multilateral co-operation and, as appropriate, in co-operation with the shipping industries and industries dealing with hazardous and noxious substances, port authorities and other relevant entities, shall establish:

- a) a minimum level of pre-positioned equipment for responding to pollution incidents commensurate with the risk involved, and programmes for its use;
- b) a programme of exercises for pollution incident response organizations and training of relevant personnel;
- c) detailed plans and communication capabilities for responding to a pollution incident.

Such capabilities should be continuously available; and

- d) a mechanism or arrangement to co-ordinate the response to a pollution incident with, if appropriate, the capabilities to mobilize the necessary resources.

3. Each Party shall ensure that current information is provided to the Organization, directly or through the relevant regional organization or arrangements, concerning:

- a) the location, telecommunication data and, if applicable, areas of responsibility of authorities and entities referred to in paragraph 1a);
- b) information on pollution response equipment and expertise in disciplines related to pollution incident response and marine salvage which may be made available to other States, upon request; and
- c) its national contingency plan.

Article 5

International co-operation in pollution response

1. Parties agree that, subject to their capabilities and the availability of relevant resources, they will co-operate and provide advisory services, technical support and equipment for the purpose of responding to a pollution incident, when the severity of the incident so justifies, upon the request of any Party affected or likely to be affected. The financing of the costs for such assistance shall be based on the provisions set out in the Annex to this Protocol.

2. A Party which has requested assistance may ask the Organization to assist in identifying sources of provisional financing of the costs referred to in paragraph 1.

3. In accordance with applicable international agreements, each Party shall take necessary legal or administrative measures to facilitate:

a) the arrival and utilization in and departure from its territory of ships, aircraft and other modes of transport engaged in responding to a pollution incident or transporting personnel, cargoes, materials and equipment required to deal with such an incident;

and

b) the expeditious movement into, through, and out of its territory of personnel, cargoes, materials and equipment referred to in subparagraph a).

Article 6

Research and development

1. Parties agree to co-operate directly or, as appropriate, through the Organization or relevant regional organizations or arrangements in the promotion and exchange of results of research and development programmes relating to the enhancement of the state-of-the-art of preparedness for and response to pollution incidents, including technologies and techniques for surveillance, containment, recovery, dispersion, clean-up and otherwise minimizing or mitigating the effects of pollution incidents, and for restoration.

2. To this end, Parties undertake to establish directly or, as appropriate, through the Organization or relevant regional organizations or arrangements, the necessary links between Parties' research institutions.

3. Parties agree to co-operate directly or through the Organization or relevant regional organizations or arrangements to promote, as appropriate, the holding on a regular basis of international symposia on relevant subjects, including technological advances in techniques and equipment for responding to pollution incidents.

4. Parties agree to encourage, through the Organization or other competent international organizations, the development of standards for compatible hazardous and noxious substances pollution combating techniques and equipment.

Article 7

Technical co-operation

1. Parties undertake directly or through the Organization and other international bodies, as appropriate, in respect of preparedness for and response to pollution incidents, to provide support for those Parties which request technical assistance:

- a) to train personnel;
- b) to ensure the availability of relevant technology, equipment and facilities;
- c) to facilitate other measures and arrangements to prepare for and respond to pollution incidents; and
- d) to initiate joint research and development programmes.

2. Parties undertake to co-operate actively, subject to their national laws, regulations and policies, in the transfer of technology in respect of preparedness for and response to pollution incidents.

Article 8

Promotion of bilateral and multilateral co-operation in preparedness and response

Parties shall endeavour to conclude bilateral or multilateral agreements for preparedness for and response to pollution incidents. Copies of such agreements shall be communicated to the Organization which should make them available on request to the Parties.

Article 9

Relation to other conventions and other agreements

Nothing in this Protocol shall be construed as altering the rights or obligations of any Party under any other convention or international agreement.

Article 10

Institutional arrangements

1. Parties designate the Organization, subject to its agreement and the availability of adequate resources to sustain the activity, to perform the following functions and activities:

- a) information services:
 - (i) to receive, collate and disseminate on request the information provided by Parties and relevant information provided by other sources; and
 - (ii) to provide assistance in identifying sources of provisional financing of costs;
- b) education and training:
 - (i) to promote training in the field of preparedness for and response to pollution incidents; and
 - (ii) to promote the holding of international symposia;
- c) technical services:
 - (i) to facilitate co-operation in research and development;

- (ii) to provide advice to States establishing national or regional response capabilities; and
- (iii) to analyse the information provided by Parties and relevant information provided by other sources and provide advice or information to States;
- d) technical assistance:
 - (i) to facilitate the provision of technical assistance to States establishing national or regional response capabilities; and
 - (ii) to facilitate the provision of technical assistance and advice, upon the request of States faced with major pollution incidents.

2. In carrying out the activities specified in this article, the Organization shall endeavour to strengthen the ability of States individually or through regional arrangements to prepare for and combat pollution incidents, drawing upon the experience of States, regional agreements and industry arrangements and paying particular attention to the needs of developing countries.

3. The provisions of this article shall be implemented in accordance with a programme developed and kept under review by the Organization.

Article 11

Evaluation of the Protocol

Parties shall evaluate within the Organization the effectiveness of the Protocol in the light of its objectives, particularly with respect to the principles underlying co-operation and assistance.

Article 12

Amendments

1. This Protocol may be amended by one of the procedures specified in the following paragraphs.

2. Amendment after consideration by the Organization:

a) Any amendment proposed by a Party to the Protocol shall be submitted to the Organization and circulated by the Secretary-General to all Members of the Organization and all Parties at least six months prior to its consideration.

b) Any amendment proposed and circulated as above shall be submitted to the Marine Environment Protection Committee of the Organization for consideration.

c) Parties to the Protocol, whether or not Members of the Organization, shall be entitled to participate in the proceedings of the Marine Environment Protection Committee.

d) Amendments shall be adopted by a two thirds majority of only the Parties to the Protocol present and voting.

e) If adopted in accordance with subparagraph d), amendments shall be communicated by the Secretary-General to all Parties to the Protocol for acceptance.

f) (i) An amendment to an article or the Annex of the Protocol shall be deemed to have been accepted on the date on which two thirds of the Parties have notified the Secretary-General that they have accepted it.

(ii) An amendment to an appendix shall be deemed to have been accepted at the end of a period to be determined by the Marine Environment Protection Committee at the time of its adoption, in accordance with subparagraph d), which period shall not be less than ten months, unless within that period an objection is communicated to the Secretary-General by not less than one third of the Parties.

g) (i) An amendment to an article or the Annex of the Protocol accepted in conformity with subparagraph f)(i) shall enter into force six months after the date on which it is deemed to have been accepted with respect to the Parties which have notified the Secretary-General that they have accepted it.

(ii) An amendment to an appendix accepted in conformity with subparagraph f)(ii) shall enter into force six months after the date on which it is deemed to have been accepted with respect to all Parties with the exception of those which, before that date, have objected to it. A Party may at any time withdraw a previously communicated objection by submitting a notification to that effect to the Secretary-General.

3. Amendment by a Conference:

a) Upon the request of a Party, concurred with by at least one third of the Parties, the Secretary-General shall convene a Conference of Parties to the Protocol to consider amendments to the Protocol.

b) An amendment adopted by such a Conference by a two thirds majority of those Parties present and voting shall be communicated by the Secretary-General to all Parties for their acceptance.

c) Unless the Conference decides otherwise, the amendment shall be deemed to have been accepted and shall enter into force in accordance with the procedures specified in paragraph 2f) and g).

4. The adoption and entry into force of an amendment constituting an addition of an Annex or an appendix shall be subject to the procedure applicable to an amendment to the Annex.

5. Any Party which:

a) has not accepted an amendment to an article or the Annex under paragraph 2f)(i); or

b) has not accepted an amendment constituting an addition of an Annex or an appendix under paragraph 4; or

c) has communicated an objection to an amendment to an appendix under paragraph 2f)(ii)

shall be treated as a non-Party only for the purpose of the application of such amendment. Such treatment shall terminate upon the submission of a notification of acceptance under paragraph 2f)(i) or withdrawal of the objection under paragraph 2g)(ii).

6. The Secretary-General shall inform all Parties of any amendment which enters into force under this article, together with the date on which the amendment enters into force.

7. Any notification of acceptance of, objection to, or withdrawal of objection to, an amendment under this article shall be communicated in writing to the Secretary-General who shall inform Parties of such notification and the date of its receipt.

8. An appendix to the Protocol shall contain only provisions of a technical nature.

Article 13

Signature ratification, acceptance, approval and accession

1. This Protocol shall remain open for signature at the Headquarters of the Organization from 15 March 2000 until 14 March 2001 and shall thereafter remain open for accession. Any State party to the OPRC Convention may become Party to this Protocol by:

- a) signature without reservation as to ratification, acceptance or approval; or
- b) signature subject to ratification, acceptance or approval, followed by ratification, acceptance or approval; or
- c) accession.

2. Ratification, acceptance, approval or accession shall be effected by the deposit of an instrument to that effect with the Secretary-General.

Article 14

States with more than one system of law

1. If a State party to the OPRC Convention comprises two or more territorial units in which different systems of law are applicable in relation to matters dealt with in this Protocol, it may at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession declare that this Protocol shall extend to all its territorial units or only to one or more of them to which the application of the OPRC Convention has been extended, and may modify this declaration by submitting another declaration at any time.

2. Any such declarations shall be notified to the depositary in writing and shall state expressly the territorial unit or units to which the Protocol applies. In the case of modification the declaration shall state expressly the territorial unit or units to which the application of the Protocol shall be further extended and the date on which such extension takes effect.

Article 15

Entry into force

1. This Protocol shall enter into force twelve months after the date on which not less than fifteen States have either signed it without reservation as to ratification, acceptance or approval or have deposited the requisite instruments of ratification, acceptance, approval or accession in accordance with article 13.

2. For States which have deposited an instrument of ratification, acceptance, approval or accession in respect of this Protocol after the requirements for entry into force thereof have been met but prior to the date of entry into force, the ratification, acceptance, approval or accession shall take effect on the date of entry into force of this Protocol or three months after the date of deposit of the instrument, whichever is the later date.

3. For States which have deposited an instrument of ratification, acceptance, approval or accession after the date on which this Protocol entered into force, this Protocol shall become effective three months after the date of deposit of the instrument.

4. After the date on which an amendment to this Protocol is deemed to have been accepted under article 12, any instrument of ratification, acceptance, approval or accession deposited shall apply to this Protocol as amended.

Article 16

Denunciation

1. This Protocol may be denounced by any Party at any time after the expiry of five years from the date on which this Protocol enters into force for that Party.

2. Denunciation shall be effected by notification in writing to the Secretary-General.

3. A denunciation shall take effect twelve months after receipt of the notification of denunciation by the Secretary-General or after the expiry of any longer period which may be indicated in the notification.

4. A Party denouncing the OPRC Convention also automatically denounces the Protocol.

Article 17

Depositary

1. This Protocol shall be deposited with the Secretary-General.

2. The Secretary-General shall:

a) inform all States which have signed this Protocol or acceded thereto of:

- (i) each new signature or deposit of an instrument of ratification, acceptance, approval or accession, together with the date thereof;
- (ii) any declaration made under article 14;
- (iii) the date of entry into force of this Protocol; and
- (iv) the deposit of any instrument of denunciation of this Protocol together with the date on which it was received and the date on which the denunciation takes effect;

b) transmit certified true copies of this Protocol to the Governments of all States which have signed this Protocol or acceded thereto.

3. As soon as this Protocol enters into force, a certified true copy thereof shall be transmitted by the depositary to the Secretary-General of the United Nations for registration and publication in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations.

Article 18

Languages

This Protocol is established in a single original in the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish languages, each text being equally authentic.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized by their respective Governments for that purpose, have signed this Protocol.

DONE at London this fifteenth day of March two thousand.

Het Protocol is ondertekend voor de volgende staten:

Denemarken ¹⁾	15 maart 2000
Duitsland ²⁾	15 maart 2000
Frankrijk ²⁾	15 maart 2000
Griekenland ²⁾	15 maart 2000
Brazilië ²⁾	23 oktober 2000
Finland ³⁾	21 december 2000
het Koninkrijk der Nederlanden ³⁾	26 februari 2001

¹⁾ Onder voorbehoud van bekrachtiging en onder voorbehoud van toepassing op de Faeröer en Groenland.

²⁾ Onder voorbehoud van bekrachtiging.

³⁾ Onder voorbehoud van aanvaarding.

Annex**Reimbursement of Costs of Assistance**

1. a) Unless an agreement concerning the financial arrangements governing actions of Parties to deal with pollution incidents has been concluded on a bilateral or multilateral basis prior to the pollution incident, Parties shall bear the costs of their respective actions in dealing with pollution in accordance with subparagraph (i) or subparagraph (ii).

(i) If the action was taken by one Party at the express request of another Party, the requesting Party shall reimburse to the assisting Party the costs of its action. The requesting Party may cancel its request at any time, but in that case it shall bear the costs already incurred or committed by the assisting Party.

(ii) If the action was taken by a Party on its own initiative, this Party shall bear the costs of its action.

b) The principles laid down in subparagraph a) shall apply unless the Parties concerned otherwise agree in any individual case.

2. Unless otherwise agreed, the costs of action taken by a Party at the request of another Party shall be fairly calculated according to the law and current practice of the assisting Party concerning the reimbursement of such costs.

3. The Party requesting assistance and the assisting Party shall, where appropriate, co-operate in concluding any action in response to a compensation claim. To that end, they shall give due consideration to existing legal regimes. Where the action thus concluded does not permit full compensation for expenses incurred in the assistance operation, the Party requesting assistance may ask the assisting Party to waive reimbursement of the expenses exceeding the sums compensated or to reduce the costs which have been calculated in accordance with paragraph 2. It may also request a postponement of the reimbursement of such costs. In considering such a request, assisting Parties shall give due consideration to the needs of the developing countries.

4. The provisions of this Protocol shall not be interpreted as in any way prejudicing the rights of Parties to recover from third parties the costs of actions to deal with pollution or the threat of pollution under other applicable provisions and rules of national and international law.

C. VERTALING**Protocol inzake de voorbereiding op, de bestrijding van en de samenwerking bij voorvallen van verontreiniging door gevaarlijke en schadelijke stoffen van 2000**

De Partijen bij dit Protocol,

Partij zijnde bij het Internationaal Verdrag inzake de voorbereiding op, de bestrijding van en de samenwerking bij olieverontreiniging, gesloten te Londen op 30 november 1990,

Gelet op Resolutie 10, aangenomen door de Conferentie inzake internationale samenwerking bij de voorbereiding op en de bestrijding van olieverontreiniging van 1990, inzake uitbreiding van het toepassingsgebied van het Internationaal Verdrag inzake de voorbereiding op, de bestrijding van en de samenwerking bij olieverontreiniging van 1990 tot schadelijke en gevaarlijke stoffen,

Voorts gelet op het feit dat uit hoofde van Resolutie 10 van de Conferentie inzake internationale samenwerking bij de voorbereiding op en de bestrijding van olieverontreiniging van 1990, de Internationale Maritieme Organisatie, in samenwerking met alle belanghebbende internationale organisaties, haar werkzaamheden heeft geïntensiveerd ten aanzien van alle aspecten van voorbereiding op, bestrijding van en samenwerking bij voorvallen van verontreiniging door gevaarlijke en schadelijke stoffen,

Gelet op het beginsel „de vervuiler betaalt” als algemeen beginsel van internationaal milieurecht,

Indachtig de ontwikkeling van een strategie voor het opnemen van voorzorgsbenadering in het beleid van de Internationale Maritieme Organisatie,

Tevens indachtig het feit dat, bij een voorval van verontreiniging door gevaarlijke en schadelijke stoffen, onmiddellijk en doeltreffend optreden noodzakelijk is om de schade die uit een dergelijk voorval kan voortvloeien tot een minimum te beperken,

Zijn het volgende overeengekomen:

Artikel 1

Algemene bepalingen

1. De Partijen verplichten zich, afzonderlijk of gezamenlijk, alle passende maatregelen te nemen, in overeenstemming met de bepalingen van dit Protocol en de Bijlage daarbij, ter voorbereiding op en ter bestrijding van een voorval van verontreiniging door gevaarlijke en schadelijke stoffen.

2. De Bijlage bij dit Protocol maakt een integrerend deel uit van dit Protocol en een verwijzing naar dit Protocol vormt tegelijkertijd een verwijzing naar de Bijlage.

3. Dit Protocol is niet van toepassing op oorlogsschepen, marinehulp-schepen of andere schepen in eigendom van of in beheer bij een Staat, die tijdelijk uitsluitend worden ingezet voor niet-commerciële overheidsdienst. Elke Partij waarborgt evenwel, door het nemen van passende maatregelen die de werkzaamheden of de operationele kwaliteiten van dergelijke schepen in haar eigendom of beheer niet aantasten, dat dergelijke schepen, voor zover redelijk en uitvoerbaar, opereren in overeenstemming met dit Protocol.

Artikel 2

Begripsomschrijvingen

Voor de toepassing van dit Protocol:

1. wordt onder voorval van verontreiniging door gevaarlijke en schadelijke stoffen (hierna genoemd: voorval van verontreiniging) verstaan: elke gebeurtenis of opeenvolging van gebeurtenissen met dezelfde oorzaak, met inbegrip van vuur of ontploffing, die leidt of kan leiden tot het lozen, vrijkomen of uitstoten van schadelijke en gevaarlijke stoffen en die een bedreiging vormt of kan vormen voor het mariene milieu, of voor de kust of daarmee samenhangende belangen van één of meer Staten en die noodmaatregelen of onmiddellijk optreden vergt.

2. wordt onder gevaarlijke en schadelijke stoffen verstaan: elke stof anders dan olie die, indien in het mariene milieu gebracht, waarschijnlijk gevaar oplevert voor de gezondheid van de mens, de levende rijkdommen en het mariene leven schaadt, afbreuk doet aan de leefbaarheid of ander rechtmatig gebruik van de zee belemmert.

3. wordt onder zeehavens en inrichtingen voor de overslag van gevaarlijke en schadelijke stoffen verstaan: havens of voorzieningen waar zulke stoffen worden geladen in of gelost uit schepen.

4. wordt onder Organisatie verstaan: de Internationale Maritieme Organisatie.

5. wordt onder Secretaris-Generaal verstaan: de Secretaris-Generaal van de Organisatie.

6. wordt onder OPRC-Verdrag verstaan: het Internationaal Verdrag inzake de voorbereiding op, de bestrijding van en de samenwerking bij olieverontreiniging van 1990.

Artikel 3

Rampenplannen en melding

1. Elke Partij verlangt dat schepen die gerechtigd zijn om onder haar vlag te varen, een rampenplan voor voorvallen van verontreiniging aan

boord hebben en verlangt dat gezagvoerders of anderen die het gezag voeren over zulke schepen in de vereiste mate meldingsprocedures volgen. Zowel de vereisten voor rampenplannen als de meldingsprocedures dienen in overeenstemming te zijn met de toepasselijke bepalingen van de binnen de Organisatie ontwikkelde verdragen die voor die Partij in werking zijn getreden. Rampenplannen voor voorvallen van verontreiniging aan boord voor offshore-installaties, met inbegrip van drijvende inrichtingen voor productie, opslag en lossen en drijvende inrichtingen voor opslag, moeten worden geregeld door nationale bepalingen en/of bedrijfsinterne milieuzorgsystemen, en zijn uitgezonderd van de toepassing van dit artikel.

2. Elke Partij verlangt dat de autoriteiten of exploitanten die verantwoordelijk zijn voor onder haar rechtsmacht vallende zeehavens en inrichtingen voor de overslag van gevaarlijke en schadelijke stoffen waarvan zij meent dat deze daarvoor in aanmerking komen, beschikken over rampenplannen of soortgelijke regelingen voor voorvallen van verontreiniging door gevaarlijke en schadelijke stoffen waarvan zij meent dat deze daarvoor in aanmerking komen, die zijn afgestemd op het in overeenstemming met artikel 4 ingestelde nationale systeem en goedgekeurd in overeenstemming met door de bevoegde nationale autoriteit vastgestelde procedures.

3. Wanneer de desbetreffende autoriteiten van een Partij kennis nemen van een voorval van verontreiniging, doen zij hiervan mededeling aan andere Staten waarvan de belangen waarschijnlijk door dat voorval worden aangetast.

Artikel 4

Nationale en regionale systemen voor voorbereiding en bestrijding

1. Elke Partij zet een nationaal systeem op om voorvallen van verontreiniging onmiddellijk en doeltreffend te kunnen bestrijden. Dit systeem omvat ten minste:

- a. de aanwijzing van:
 - i. de bevoegde nationale autoriteit(en) die verantwoordelijk is (zijn) voor de voorbereiding op en de bestrijding van voorvallen van verontreiniging;
 - ii. het (de) nationale operationele meldpunt(en); en
 - iii. een autoriteit die bevoegd is namens de Staat om bijstand te verzoeken of te besluiten de gevraagde bijstand te verlenen;
- b. een nationaal rampenplan betreffende de voorbereiding en bestrijding, dat mede de organisatorische verhouding tussen de verschillende betrokken organen, openbaar of particulier, behelst, rekening houdend met door de organisatie opgestelde richtlijnen.

2. Daarnaast stelt elke Partij, voor zover zulks in haar vermogen ligt, hetzij afzonderlijk, hetzij door middel van bilaterale of multilaterale samenwerking en, indien van toepassing, in samenwerking met de scheepvaartindustrie en industrieën die werken met gevaarlijke en schadelijke stoffen, havenautoriteiten en andere daarvoor in aanmerking komende lichamen, vast:

- a. een minimumniveau van vooraf te plaatsen apparatuur ter bestrijding van voorvallen van verontreiniging, in evenredigheid met het betrokken risico, en programma voor het gebruik;
- b. een oefenprogramma voor organisaties belast met de bestrijding van voorvallen van verontreiniging en de opleiding van het desbetreffende personeel;
- c. gedetailleerde plannen en communicatievoorzieningen ten behoeve van een voorval van verontreiniging. Die voorzieningen moeten voortdurend beschikbaar zijn; en
- d. een handelwijze of regeling om de bestrijding van een voorval van verontreiniging, indien van toepassing, af te stemmen op de mogelijkheden om de nodige middelen te vergaren.

3. Elke Partij ziet erop toe dat aan de Organisatie, rechtstreeks of via de desbetreffende regionale organisatie of regelingen, actuele informatie wordt verstrekt omtrent:

- a. de vestigingsplaats, telecommunicatiegegevens en, indien van toepassing, gebieden onder verantwoordelijkheid van de in het eerste lid, letter a, bedoelde autoriteiten en lichamen;
- b. gegevens over uitrusting ter bestrijding van verontreiniging en over deskundigheid op het gebied van bestrijding van voorvallen van verontreiniging en berging op zee die op verzoek aan andere Staten beschikbaar kunnen worden gesteld; en
- c. haar nationale rampenplan.

Artikel 5

Internationale samenwerking bij de bestrijding van verontreiniging

1. De Partijen komen overeen dat zij, voor zover zulks in hun vermogen ligt en de desbetreffende middelen beschikbaar zijn, op verzoek van een Partij die is of waarschijnlijk zal worden getroffen, samenwerken, advies geven, technische bijstand verlenen en uitrusting leveren ten behoeve van het bestrijden van een voorval van verontreiniging, wanneer de ernst van het voorval zulks rechtvaardigt. De financiering van de kosten van die bijstand geschiedt op grond van de bepalingen vervat in de Bijlage bij dit Protocol.

2. Een Partij die om bijstand heeft verzocht, kan de Organisatie verzoeken te helpen bij het zoeken naar bronnen voor voorlopige financiering van de in het eerste lid bedoelde kosten.

3. In overeenstemming met de van toepassing zijnde internationale overeenkomsten neemt elke Partij de nodige juridische of bestuurlijke maatregelen ter vergemakkelijking van:

a. de aankomst op en het vertrek uit haar grondgebied en het gebruik aldaar van schepen, luchtvaartuigen en andere vervoermiddelen die worden ingezet bij het bestrijden van een voorval van verontreiniging of het vervoeren van personeel, vrachten, materiaal en apparatuur, benodigd voor de bestrijding van het voorval; en

b. de vlotte verplaatsing naar, via en vanuit haar grondgebied van personeel, vrachten, materiaal en apparatuur, bedoeld onder letter a.

Artikel 6

Onderzoek en ontwikkeling

1. De Partijen komen overeen, rechtstreeks of, indien van toepassing, via de Organisatie of de desbetreffende regionale organisaties of regelingen, samen te werken bij de bevordering van onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma's en de uitwisseling van resultaten daarvan, met betrekking tot de verbetering van de stand der techniek op het gebied van de voorbereiding op en de bestrijding van voorvallen van verontreiniging, met inbegrip van technologieën en technieken voor toezicht, indamming, terugwinning, verspreiding, opruiming en het anderszins beperken of verzachten van de gevolgen van voorvallen van verontreiniging, alsmede voor herstel.

2. Met het oog hierop verplichten de Partijen zich rechtstreeks of, indien van toepassing, via de Organisatie of de desbetreffende regionale organisaties of regelingen, de nodige contacten tot stand te brengen tussen de onderzoeksinstellingen van de Partijen.

3. De Partijen komen overeen om rechtstreeks of, indien van toepassing, via de Organisatie of de desbetreffende regionale organisaties of regelingen, te bevorderen dat regelmatig internationale symposia worden gehouden over relevante onderwerpen, waaronder de technologische vooruitgang op het gebied van technieken en apparatuur voor bestrijding van voorvallen van verontreiniging.

4. De Partijen komen overeen om via de Organisatie of andere bevoegde internationale organisaties het opstellen van normen voor onderling verenigbare technieken en apparatuur voor bestrijding van verontreiniging door gevaarlijke en schadelijke stoffen te stimuleren.

Artikel 7

Technische samenwerking

1. De Partijen verplichten zich rechtstreeks of, indien van toepassing, via de Organisatie en andere internationale organen, wat betreft de voor-

bereiding op en de bestrijding van voorvallen van verontreiniging, steun te verlenen aan Partijen die verzoeken om technische bijstand:

- a. ter opleiding van personeel;
- b. ter verzekering van de beschikbaarheid van ter zake dienende technologie, apparatuur en voorzieningen;
- c. ter bevordering van andere maatregelen en regelingen ter voorbereiding op en bestrijding van voorvallen van verontreiniging; en
- d. ter totstandbrenging van gezamenlijke onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma's.

2. De Partijen verplichten zich actief samen te werken, met inachtneming van hun nationale wetten, voorschriften en beleidslijnen, bij de overdracht van technologie op het gebied van de voorbereiding op en de bestrijding van voorvallen van verontreiniging.

Artikel 8

Bevordering van bilaterale en multilaterale samenwerking bij de voorbereiding en bestrijding

De Partijen streven ernaar bilaterale en multilaterale overeenkomsten te sluiten voor de voorbereiding op en de bestrijding van voorvallen van verontreiniging. Afschriften van dergelijke overeenkomsten worden toegezonden aan de Organisatie, die deze op verzoek aan de Partijen ter beschikking stelt.

Artikel 9

Verhouding tot andere verdragen en internationale overeenkomsten

Niets in dit Protocol mag zodanig worden geïnterpreteerd dat daardoor de rechten of verplichtingen van een Partij uit hoofde van enig ander verdrag of enige andere internationale overeenkomst worden gewijzigd.

Artikel 10

Institutionele regelingen

1. De Partijen dragen de Organisatie op, behoudens haar instemming en de beschikbaarheid van voldoende middelen om dit te doen, om de volgende taken en werkzaamheden te verrichten:

- a. informatievoorziening:
 - i. het ontvangen, ordenen en op verzoek verspreiden van de door Partijen verstrekte informatie alsmede de uit andere bronnen verkregen relevante informatie; en
 - ii. het verlenen van bijstand bij het zoeken naar bronnen voor voorlopige financiering van kosten;

- b. opleiding en vorming:
 - i. het bevorderen van opleidingen op het gebied van de voorbereiding op en de bestrijding van voorvallen van verontreiniging; en
 - ii. het bevorderen van het houden van internationale symposia.
 - c. technische dienstverlening:
 - i. het vergemakkelijken van de samenwerking op het gebied van onderzoek en ontwikkeling;
 - ii. het geven van advies aan Staten die nationale of regionale bestrijdingsmogelijkheden tot stand brengen; en
 - iii. het analyseren van de door de Partijen verstrekte informatie en van de uit andere bronnen verkregen informatie en het geven van advies aan Staten;
 - d. technische bijstand:
 - i. het vergemakkelijken van de verlening van technische bijstand aan Staten die nationale of regionale bestrijdingsmogelijkheden tot stand brengen;
 - ii. het vergemakkelijken van het geven van technische bijstand en advies, op verzoek van Staten die worden geconfronteerd met ernstige voorvallen van verontreiniging.
2. Bij de verrichting van de in dit artikel genoemde werkzaamheden streeft de Organisatie er naar het vermogen van de Staten te vergroten om zich, afzonderlijk of via regionale regelingen, voor te bereiden op voorvallen van verontreiniging en deze te bestrijden, daarbij puttend uit de ervaring van Staten, regionale overeenkomsten en industriële regelingen en bijzondere aandacht schenkend aan de behoeften van ontwikkelingslanden.
3. De bepalingen van dit artikel worden toegepast in overeenstemming met een door de Organisatie op te stellen en te toetsen programma.

Artikel 11

Evaluatie van het Protocol

De Partijen evalueren binnen de Organisatie de doeltreffendheid van het Protocol in het licht van de doelstellingen ervan, in het bijzonder met betrekking tot de beginselen die ten grondslag liggen aan de samenwerking en de bijstand.

Artikel 12

Wijzigingen

1. Dit Protocol kan worden gewijzigd door middel van een der in de volgende leden genoemde procedures.
2. Wijziging na behandeling door de Organisatie
 - a. Elke door een Partij bij het Protocol voorgestelde wijziging wordt aan de Organisatie voorgelegd en ten minste zes maanden voor de

behandeling ervan door de Secretaris-Generaal verspreid onder alle Leden van de Organisatie en alle Partijen.

b. Elke aldus voorgestelde en verspreide wijziging wordt voor behandeling voorgelegd aan de Commissie inzake de Bescherming van het Mariene Milieu van de Organisatie.

c. De Partijen bij het Protocol zijn, ongeacht of zij Lid zijn van de Organisatie, gerechtigd deel te nemen aan de behandeling door de Commissie inzake de Bescherming van het Mariene Milieu.

d. Wijzigingen worden aangenomen bij twee derde meerderheid van uitsluitend de Partijen bij het Protocol die aanwezig zijn en hun stem uitbrengen.

e. Indien aangenomen in overeenstemming met het bepaalde onder letter d, worden de wijzigingen door de Secretaris-Generaal ter aanvaarding voorgelegd aan alle Partijen bij het Protocol.

f. i. Een wijziging van een artikel van of van de Bijlage bij het Protocol wordt geacht te zijn aanvaard op de datum waarop twee derde van de Partijen aan de Secretaris-Generaal heeft kennis gegeven haar te hebben aanvaard.

ii. Een wijziging van een aanhangsel wordt geacht te zijn aanvaard na het verstrijken van een door de Commissie inzake de Bescherming van het Mariene Milieu ten tijde van de aanname van de wijziging in overeenstemming met het bepaalde onder letter d te bepalen tijdvak, dat niet korter mag zijn dan tien maanden, tenzij binnen dat tijdvak bij de Secretaris-Generaal bezwaar is aangetekend door ten minste een derde van de Partijen.

g. i. Een wijziging van een artikel van of van een Bijlage bij het Protocol die is aanvaard in overeenstemming met het bepaalde onder letter f, punt i, wordt ten aanzien van de Partijen die de Secretaris-Generaal ervan in kennis hebben gesteld dat zij deze hebben aanvaard, zes maanden na de datum waarop de wijziging wordt geacht te zijn aanvaard van kracht.

ii. Een wijziging van een aanhangsel die is aanvaard in overeenstemming met het bepaalde onder letter f, punt ii, wordt zes maanden na de datum waarop de wijziging wordt geacht te zijn aanvaard van kracht ten aanzien van alle Partijen, met uitzondering van de Partijen die vóór die datum daartegen bezwaar hebben gemaakt. Een Partij kan te allen tijde een eerder gemaakt bezwaar intrekken door een daartoe strekkende kennisgeving te richten aan de Secretaris-Generaal.

3. Wijziging door een Conferentie:

a. Op verzoek van een Partij, gesteund door ten minste een derde van de Partijen, roept de Secretaris-Generaal een Conferentie van Partijen bij het Protocol bijeen ter behandeling van wijzigingen van het Protocol.

b. Een door die Conferentie met een twee derde meerderheid van de aanwezige Partijen die hun stem uitbrengen aangenomen wijziging wordt door de Secretaris-Generaal ter aanvaarding voorgelegd aan alle Partijen.

c. Tenzij de Conferentie anders besluit, wordt de wijziging geacht te zijn aanvaard en wordt zij van kracht in overeenstemming met de procedures aangegeven in het tweede lid, letters f en g.

4. De aanneming en het van kracht worden van een wijziging waarbij een Bijlage of een aanhangsel wordt toegevoegd geschiedt volgens de procedure die geldt voor een wijziging van de Bijlage.

5. Een Partij die:

a. een wijziging van een artikel of van de Bijlage niet heeft aanvaard ingevolge het tweede lid, letter f, punt i; of

b. een wijziging die een aanvulling vormt van een Bijlage of een aanhangsel niet heeft aanvaard ingevolge het vierde lid; of

c. tegen een wijziging van een aanhangsel bezwaar heeft gemaakt ingevolge het tweede lid, letter f, punt ii

wordt behandeld als niet-Partij, zulks slechts ten behoeve van de toepassing van die wijziging. Die behandeling eindigt bij de indiening van een kennisgeving van aanvaarding ingevolge het tweede lid, letter f, punt i, of intrekking van het bezwaar ingevolge het tweede lid, letter g, punt ii.

6. De Secretaris-Generaal stelt alle Partijen in kennis van een wijziging die ingevolge dit artikel van kracht wordt, alsmede van de datum waarop die wijziging van kracht wordt.

7. Elke kennisgeving van aanvaarding van, bezwaar tegen of intrekking van een bezwaar tegen een wijziging ingevolge dit artikel wordt schriftelijk gericht aan de Secretaris-Generaal, die de Partijen in kennis stelt van die kennisgeving en de datum van ontvangst daarvan.

8. Een aanhangsel bij het Protocol bevat alleen bepalingen van technische aard.

Artikel 13

Ondertekening, bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring en toetreding

1. Dit Protocol staat van 15 maart 2000 tot en met 14 maart 2001 open voor ondertekening op de zetel van de Organisatie en blijft daarna openstaan voor toetreding. Elke Staat die Partij is bij het OPRC-Verdrag kan Partij worden bij dit Protocol door:

a. ondertekening zonder voorbehoud van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring; of

b. ondertekening onder voorbehoud van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring, gevolgd door bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring; of

c. toetreding.

2. Bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding geschiedt door nederlegging van een daartoe strekkende akte bij de Secretaris-Generaal.

Artikel 14

Staten met meer dan één rechtsstelsel

1. Indien een Staat die Partij is bij het OPRC-Verdrag twee of meer territoriale eenheden omvat waarin verschillende rechtsstelsels van toepassing zijn inzake aangelegenheden waarop dit Protocol betrekking heeft, kan hij op het tijdstip van ondertekening, bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding verklaren dat de werking van dit Protocol zich uitstrekt tot al zijn territoriale eenheden of slechts tot een of meer daarvan tot welke de toepassing van het OPRC-Verdrag wordt uitgebreid, en kan hij deze verklaring te allen tijde wijzigen door het indienen van een andere verklaring.

2. Van deze verklaringen wordt schriftelijk kennisgegeven aan de depositaris en zij vermelden uitdrukkelijk de territoriale eenheid of eenheden waarop het Protocol van toepassing is. In het geval van wijziging vermeldt de verklaring uitdrukkelijk de territoriale eenheid of eenheden tot welke de toepassing van het Protocol wordt uitgebreid en de datum waarop deze uitbreiding van kracht wordt.

Artikel 15

Inwerkingtreding

1. Dit Protocol treedt in werking twaalf maanden na de datum waarop ten minste vijftien Staten het zonder voorbehoud van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring hebben ondertekend of de vereiste akten van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding hebben nedergelegd in overeenstemming met artikel 13.

2. Voor Staten die een akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding met betrekking tot dit Protocol hebben nedergelegd nadat is voldaan aan de vereisten voor inwerkingtreding daarvan doch vóór de datum van inwerkingtreding, wordt de bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding van kracht op de datum van inwerkingtreding van dit Protocol of drie maanden na de datum van nederlegging van de akte, al naar gelang welke datum het laatst valt.

3. Voor Staten die een akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding hebben nedergelegd na de datum waarop dit Protocol in werking is getreden, treedt dit Protocol in werking drie maanden na de datum van nederlegging van de akte.

4. Na de datum waarop een wijziging van dit Protocol wordt geacht te zijn aanvaard ingevolge artikel 12, heeft elke akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding betrekking op dit Protocol zoals gewijzigd.

Artikel 16

Opzegging

1. Dit Protocol kan te allen tijde door elke Partij worden opgezegd na het verstrijken van vijf jaar na de datum waarop dit Protocol voor die Partij in werking treedt.

2. Opzegging geschiedt door middel van een schriftelijke kennisgeving aan de Secretaris-Generaal.

3. Een opzegging wordt van kracht twaalf maanden na ontvangst van de kennisgeving van opzegging door de Secretaris-Generaal of na het verstrijken van een eventueel in de kennisgeving aangegeven langer tijdvak.

4. Een Partij die het OPRC-Verdrag opzegt, zegt tevens automatisch het Protocol op.

Artikel 17

Depositaris

1. Dit Protocol wordt nedergelegd bij de Secretaris-Generaal.

2. De Secretaris-Generaal:

a. stelt alle Staten die dit Protocol hebben ondertekend, of daartoe zijn toegetreden, in kennis van:

i. elke nieuwe ondertekening of nederlegging van een akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding, tezamen met de datum daarvan;

ii. elke verklaring ingevolge artikel 14;

iii. de datum van inwerkingtreding van dit Protocol; en

iv. de nederlegging van elke akte van opzegging van dit Protocol, tezamen met de datum waarop deze was ontvangen en de datum waarop de opzegging van kracht wordt;

b. zendt voor eensluidend gewaarmerkte afschriften van dit Protocol toe aan de Regeringen van alle Staten die dit Protocol hebben ondertekend of daartoe zijn toegetreden.

3. Zodra dit Protocol in werking treedt, wordt een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift daarvan door de depositaris toegezonden aan de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties ter registratie en publicatie overeenkomstig artikel 102 van het Handvest van de Verenigde Naties.

Artikel 19

Talen

Dit Protocol is opgesteld in een enkel exemplaar in de Arabische, de Chinese, de Engelse, de Franse, de Russische en de Spaanse taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd door hun onderscheiden Regeringen, dit Protocol hebben ondertekend.

GEDAAN te Londen de vijftiende maart tweeduizend.

(Voor de ondertekeningen zie blz. 11 van dit Tractenblad)

Bijlage**Vergoeding van kosten van bijstand**

1. a. Tenzij voorafgaand aan het voorval van verontreiniging een bilaterale of multilaterale overeenkomst is gesloten inzake de financiële regelingen aangaande het optreden van Partijen ter bestrijding van voorvallen van verontreiniging, dragen de Partijen de kosten van hun onderscheiden optreden bij de bestrijding van verontreiniging in overeenstemming met het bepaalde in punt i of punt ii.

i. Indien het optreden door een Partij op uitdrukkelijk verzoek van een andere Partij geschiedde, vergoedt de verzoekende Partij de hulpverlenende Partij de kosten van haar optreden. De verzoekende Partij kan haar verzoek te allen tijde intrekken, maar dient in dat geval de kosten te dragen die reeds zijn gemaakt door de hulpverlenende Partij, of waartoe deze zich reeds heeft verbonden.

ii. Indien het optreden door een Partij uit eigen beweging geschiedde, draagt die Partij de kosten van haar optreden.

b. Tenzij de betrokken Partijen in een afzonderlijk geval anders zijn overeengekomen, zijn de in letter a vervatte beginselen van toepassing.

2. Tenzij anders is overeengekomen, worden de kosten van optreden door een Partij op verzoek van een andere Partij op billijke wijze berekend overeenkomstig het recht en de geldende praktijk van de hulpverlenende Partij, betreffende de vergoeding van dergelijke kosten.

3. De Partij die om hulp verzoekt en de hulpverlenende Partij werken, indien van toepassing, samen bij de afhandeling van een vordering naar aanleiding van een aanspraak op vergoeding. Daartoe schenken zij

de nodige aandacht aan bestaande rechtsregimes. Wanneer de aldus afgehandelde vordering niet leidt tot volledige vergoeding van de met de hulp gemoeide uitgaven, kan de Partij die om de hulp verzoekt de hulpverlenende Partij vragen af te zien van aanspraak op terugbetaling van uitgaven die de vergoeding overstijgen, of vragen om verlaging van de in overeenstemming met het tweede lid berekende kosten. Zij kan ook verzoeken om uitstel van vergoeding van bedoelde kosten. Bij de behandeling van een dergelijk verzoek schenkt de hulpverlenende Partij de nodige aandacht aan de behoeften van de ontwikkelingslanden.

4. De bepalingen van dit Protocol mogen niet zodanig worden geïnterpreteerd dat daardoor afbreuk wordt gedaan aan de rechten van Partijen betreffende het op derden verhalen van de kosten van maatregelen naar aanleiding van verontreiniging of de dreiging van verontreiniging, zulks uit hoofde van andere toepasselijke bepalingen en regels van nationaal en internationaal recht.

D. PARLEMENT

Het Protocol, met Bijlage, heeft ingevolge artikel 91 van de Grondwet de goedkeuring van de Staten-Generaal, alvorens het Koninkrijk aan het Protocol kan worden gebonden.

E. BEKRACHTIGING

Naast definitieve ondertekening is bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring van het Protocol voorzien in artikel 13, tweede lid.

G. INWERKINGTREDING

De bepalingen van het Protocol, met Bijlage, zullen ingevolge artikel 15, eerste lid, in werking treden twaalf maanden na de datum waarop ten minste vijftien staten het Protocol zonder voorbehoud van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring hebben ondertekend, hetzij overeenkomstig artikel 13 de vereiste akten van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding hebben nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Internationale Maritieme Organisatie.

J. GEGEVENS

Van het op 26 juni 1945 te San Francisco tot stand gekomen Handvest van de Verenigde Naties, naar welk Handvest in artikel 17, derde lid, van het onderhavige Protocol wordt verwezen, zijn de gewijzigde Engelse en Franse tekst geplaatst in *Trb.* 1979, 37 en de herziene vertaling in *Trb.* 1987, 113. Zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1998, 145.

De Intergouvernementele Maritieme Organisatie, naar welke Organi-

satie in onder meer de preambule tot het onderhavige Protocol wordt verwezen, is opgericht bij een op 6 maart 1948 te Genève tot stand gekomen Verdrag. Van dat Verdrag zijn de Engelse en Franse tekst geplaatst in *Stb.* J 93 en de vertaling in *Trb.* 1990, 111. Zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1994, 44.

Van het op 30 november 1990 te Londen tot stand gekomen Internationaal Verdrag inzake de voorbereiding op, de bestrijding van en de samenwerking bij olieverontreiniging, met Bijlage, naar welk Verdrag in onder meer de preambule tot het onderhavige Protocol wordt verwezen, zijn de Engelse en Franse tekst alsmede de vertaling geplaatst in *Trb.* 1992, 1. Zie ook *Trb.* 1995, 40.

Uitgegeven de *achtste* oktober 2001.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. J. VAN AARTSEN